

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/175/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1722200267
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Fedor Benka
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:1722200267.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Fedora Benku a sudkýň JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Kataríny Arnouldovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, v konaní zastúpené procesným opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Pezinok, so sídlom Moyzesova 2, Pezinok, dieťa rodičov: matka - C. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XX, F., zastúpená JUDr. Janou Juchovou, advokátkou, so sídlom Trnavská cesta 60, Bratislava, a otec - G. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XX, F., zastúpený MST PARTNERS, s. r. o., so sídlom Laurinská 3, Bratislava, IČO: 36 861 545, o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností, o odvolaní rodičov proti rozsudku Okresného súdu Pezinok zo 4. mája 2023 č. k. 12P/22/2022-602, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti určenia bežného a zročného výživného p o t v r d z u j e a v napadnutej časti úpravy styku m e n í tak, že otec je oprávnený stykať s mal. A. nasledovne:

- každý nepárny týždeň v kalendárnom roku od piatka 15.00 hod. do nedele 16.00 hod.,
- každý párný týždeň v kalendárnom roku od stredy 15.00 hod. do štvrtka 17.30 hod.,
s tým, že otec si maloletého vyzdvihne v škole a po skočení styku je povinný dieťa matke odovzdať pred Zámockým parkom v F..

Táto úprava styku platí s výnimkou prázdnin a sviatkov, kedy platí osobitná úprava:

- počas jarných prázdnin od piatka 15.00 hod. predchádzajúceho jarným prázdninám vyhláseným Ministerstvom školstva SR pre daný obvod bydliska maloletého do pondelka (prvého dňa prázdnin) do 18.00 hod.,

- počas veľkonočných sviatkov od zeleného štvrtka od 15.00 hod. do veľkonočnej soboty 18.00 hod.,

- počas letných prázdnin od 01.07. 9.00 hod. do 15.07. 19.00 hod. a od 16.08. 9.00 hod. do 31.08. 19.00 hod.,

- počas vianočných prázdnin v nepárnom roku od posledného dňa školskej dochádzky predchádzajúceho vianočným prázdninám od 16.00 hod. do 24.12. 10.00 hod. a od 31.12. 9.00 hod. do 05.01. nasledujúceho roka 10.00 hod.,

- počas vianočných prázdnin v párnom roku od 24.12. 10.00 hod. do 31.12. 10.00 hod.,

s tým, že matka je povinná dieťa na styk s otcom riadne pripraviť a v určený čas ho pred Zámockým parkom v F. odovzdať otcovi a otec je povinný na tom istom mieste dieťa matke riadne a včas vrátiť. Pri bežnom styku, ako aj pri styku počas sviatkov a prázdnin, je matka povinná zabezpečiť, aby mal maloletý so sebou cestovný doklad a preukaz zdravotného poistenia.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov tohto konania.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie zveril maloletého A. do osobnej starostlivosti matky (výrok I.) s tým, že zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok sú oprávnení obaja rodičia

(výrok II.). Otcovi súd uložil prispievať na výživu maloletého A. sumou 550 eur, počnúc dňom 11.02.2022, ktorú sumu je otec povinný zasielať k rukám matky vždy do 15.-teho dňa v mesiaci vopred (výrok III.) a zročné výživné za obdobie od 11.02.2022 do 31.04.2023 v sume 2.381,57 eur otcovi uložil uhradiť v 2 splátkach, pričom prvá splátka v sume 1.190,78 eur bude splatná do 30.06.2023 a druhá splátka v sume 1.190,78 eur bude splatná do 31.07.2023 k rukám matky s tým, že nesplnenie jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia (výrok IV.) a vo zvyšku súd návrh matky zamietol (výrok V.). Ďalej súd upravil styk otca s maloletým tak, že tento je oprávnený sa s maloletým stykať každý nepárny týždeň v kalendárnom roku od piatku od 15.00 hod. do nedele do 16.00 hod. a každý párny týždeň v kalendárnom roku od stredy od 15.00 hod. do štvrtka do 17.30 hod., kedy si otec maloletého vyzdvihne v školskom zariadení a odovzdá ho matke pred Zámockým parkom v F. s tým, že otcovi uložil zdržiavať sa s maloletým synom na území SR. Ďalej súd upravil styk každý kalendárny rok v čase od 01.07. 9.00 hod. do 15.07. 19.00 hod. a v čase od 01.08. 09.00 hod. do 15.08. 19.00 hod. a každý kalendárny rok v čase od 01.01. 09.00 hod. do 06.01. 16.00 hod., pričom počas sviatkov a školských prázdnin je miesto prevzatia a odovzdania maloletého dieťaťa pred Zámockým parkom v F. s tým, že matka je povinná dieťa na styk s otcom riadne a včas pripraviť a odovzdať otcovi cestovný doklad maloletého a preukaz zdravotného poistenia pre upravený styk mimo školského roku (výrok VI.). Výrokom VII. súd návrh otca na striedavú osobnú starostlivosť zamietol. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania (výrok VIII.).

2. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ustanovení článku 3, 4 a 5 Zákona o rodine, § 24 ods. 1, 4 a 5, § 25 ods. 1 a 2, § 28 ods. 1 a 2, § 36 ods. 1, § 62 ods. 1 až 5, § 63 ods. 1, § 75 ods. 1 a § 76 ods. 1 Zákona o rodine, keď na základe vykonaného dokazovania mal preukázané, že maloletý sa narodil z mimomanželského vzťahu, pričom rodičia v čase podania návrhu na súd nežili v spoločnej domácnosti. Matka sa o maloletého riadne stará a v rámci konania neboli zistené žiadne prekážky, ktoré by bránili zvereniu maloletého do jej osobnej starostlivosti. Otec v rámci konania prejavil záujem, aby bol maloletý zverený do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Súd návrh otca zamietol z dôvodu, že otec nemá na území Slovenskej republiky trvalé bydlisko, momentálne býva striedavo v F. a vo I., pričom v F. má prenajatý 2-izbový byt sice na dobu neurčitú, avšak opakovane na pojednávaní uvádzal, že tento prenájom ukončí. Vo I. mal takisto prenajatý byt, ktorý prenájom ukončil, a keď sa zdržuje vo I., býva v hoteli. Keďže zo strany otca neboli produkované dôkazy, ktoré by odôvodňovali miesto bydliska maloletého a otca, kde sa bude počas realizácie striedavej osobnej starostlivosti maloletý zdržiavať, nemohol súd návrhu na striedavú osobnú starostlivosť vyhovieť. Matka žiadala, aby súd uložil otcovi prispievať na výživu maloletého mesačne sumou 600 eur, pričom svoj návrh riadne odôvodnila, vydokladovala a vykonaným dokazovaním bolo zistené, že otec momentálne uhrádza výživné v sume 350 eur a túto sumu žiadal, aby mu súd určil ako bežné výživné. Súd uložil otcovi prispievať na výživu maloletého sumou 550 eur mesačne a vo zvyšnej časti 50 eur návrh matky zamietol. Pri určovaní výšky výživného súd zohľadnil vek maloletého, jeho odôvodnené potreby, ktoré matka vyčíslila mesačne na sumu cca 1.070 eur. V priemerných mesačných výdavkoch na maloletého bolo zarátané mesačné školné – súkromná škola s vyučovacím jazykom anglickým. Súd poukázal na to, že otec trval na tom, aby bol maloletý umiestnený do základnej školy s anglickým jazykom z dôvodu, že celá otcova rodina žije v Izraeli a ovládanie angličtiny je nevyhnutné, aby bol maloletý v kontakte s rodinou, ktorá žije mimo Slovenskej republiky. Bolo by preto nespravodlivé, aby matka znášala všetky tieto výdavky so školou, ktoré mesačne predstavujú sumu cca 280 eur, preto v polovici, t. j. vo výške 140 eur musí participovať na školských výdavkoch aj otec. Matka svoj príjem riadne zdokladovala, je učiteľkou anglického jazyka a jej príjem je mesačne cca 1.450 eur. Otec je podnikateľ, pričom na pojednávaní uviedol, že jeho ročný príjem je cca 200.000 eur. Svoje verbálne tvrdenie nikdy nepreukázal súdu požadovanými listinnými dôkazmi a počas celého pojednávania tvrdil, že nemá žiadne daňové priznanie, momentálne nemá už ani príjem a rovnako nevydokladoval ani jeho životné náklady a majetkové pomery. Svojim postojom sťažoval pojednávanie, keď okrem osobnej účasti na pojednávaniach, žiadne listinné dôkazy nepredložil, preto súd pri rozhodovaní použil ust. § 63 ods. 1 Zákona o rodine a uložil otcovi prispievať na výživu maloletého mesačne sumou 550 eur, ktorá suma pokrýva polovicu mesačných výdavkov matky na starostlivosť o maloletého A.. Otec žiadal, aby mu bol upravený styk s maloletým, s čím matka spočiatku nesúhlasila a dôvodila svoj postoj tým, že nie je vhodné, aby sa maloletý s otcom stretával, nakoľko má otec drogovú minulosť a aj v súčasnosti fajčí marihuanu a taktiež, že otec je na matku a jej rodinu agresívny, v dôsledku čoho má súdny zákaz priblíženia sa k matke. V priebehu pojednávania matka svoj postoj zmenila a súhlasila, aby sa otec so synom stretával. Keďže rodičia sa ani na tejto otázke nedokázali dohodnúť, súd o úprave styku rozhodol autoritatívne. Súdom upravený styk otca so synom garantuje otcovi jeho právo podieľať sa na výchove syna aj osobnou starostlivosťou. Pri rozhodovaní

súdu v tejto otázke mal súd preukázané, že otec sa podrobil opakovane vyšetreniam na prítomnosť psychotropných látok, ktoré boli negatívne. Maloletý je rád s otcom, trávia spolu čas vo I., v F., pričom nebolo preukázané, že by sa otec nedokázal o maloletého postarať. Keďže úloha otca pri výchove maloletého je nezastupiteľná, súd upravil styk otca so synom v rozsahu, ktorý zohľadňuje špecifiká životného štýlu otca – časté cestovanie do zahraničia, reálna možnosť ukončenia prenájmu bytu v F. a nejednoznačnú predstavu otca, ako má byť upravený jeho styk so synom, čo otec ani na opakované otázky zo strany súdu nešpecifikoval. Súd bol toho názoru, že takto upravený styk je v záujme maloletého a v prípade, že sa na strane otca zmenia pomery, môžu rodičia v prípade, že sa mimosúdne nedohodnú, podať návrh na súd na zmenu úpravy styku. Vzhľadom na určené výživné za obdobie od 11.02.2022 do 31.04.2023 vzniklo otcovi zročné výživné na maloletého vo výške 2.381,57 eur a to za mesiac február 2022 vo výške 353,57 eur (550 eur : 28 dní x 18 dní), za mesiace marec 2022 až apríl 2023 vo výške 7.150 eur (13 mesiacov x 550 eur), čo je 7.503,37 eur, pričom od tejto sumy súd odpočítal sumu 5.122 eur, ktorú otec za toto obdobie uhradil. Zročné výživné súd uložil otcovi uhradiť v 2 splátkach, a to prvá splátka v sume 1.190,78 eur bude splatná do 30.06.2023, druhá splátka v sume 1.190,78 eur bude splatná do 31.07.2023 k rukám matky s tým, že nesplnením jednej dávky alebo splátky má za následok splatnosť celého plnenia, a to v zmysle § 232 ods. 4 CSP. Súd určil, že zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok budú obaja rodičia podľa § 28 Zákona o rodine. Podľa § 52 CMP žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v časti úpravy styku mimo bežného styku podala v zákonnej lehote odvolanie matka maloletého, ktorá navrhla rozsudok v napadnutej časti zmeniť a upraviť styk otca nasledovne: - počas jarných prázdnin od piatka 15.00 hod. predchádzajúceho jarným prázdninám vyhláseným Ministerstvom školstva SR pre daný obvod bydliska maloletého do pondelka (prvého dňa jarných prázdnin) 18.00 hod., - počas veľkonočných prázdnin od zeleného štvrtka 15.00 hod. do veľkonočnej soboty 18.00 hod., - počas letných prázdnin v mesiaci júl od 02.07. 10.00 hod. do 08.07. 18.00 hod., od 29.07. 10.00 hod. do 02.08. 18.00 hod. a v mesiaci august od 20.08. 10.00 hod. do 26.08. 18.00 hod., a – počas zimných prázdnin dňa 23.12. od 10.00 hod. do 18.00 hod., od 26.12. 10.00 hod. do 27.12. 18.00 hod. a od 04.01. 10.00 do 06.01. 18.00 hod. s tým, že otec si prevezme maloletého a odovzdá matke maloletého pred Zámockým parkom v F., pričom otec sa matke v deň vyzdvihnutia maloletého na styk počas školských prázdnin, ktorý bude trvať viac ako tri dni, preukáže negatívnym dokladom o vykonaní testu na THC (nie starším ako dva dni). V plnej miere sa pridržiava svojich vyjadrení, či už písomných alebo ústnych, pričom poukázala na to, že v dostatočnej miere preukázala dlhodobu nevhodnú, nezodpovednú a ohrozujúcu správanie otca k maloletému, ktoré vyplývalo z dlhodobého užívania marihuany zo strany otca, násilných útokov otca na matku v minulosti a pretrvávajúcich verbálnych útokov a vyhrážok zo strany otca voči nej, v dôsledku čoho má i otec neodkladným opatrením zakázané priblížiť sa k matke a v neposlednom rade je to absolútna nezodpovednosť otca, ktorá sa prejavuje vo všetkých sférach jeho života, a preto aj vo veci starostlivosti o maloletého. Typická pre otca je jeho snaha vyhovieť vo všetkom synovi, nezadávanie hraníc synovi na hranie, pozeranie a nedodržiavanie režimu maloletého, problémy s otcom pri zdravotnej starostlivosti, kedy otec často krát nedodržiava potrebný režim. Bola toho názoru, že súd prvej inštancie nedostatočne zobral do úvahy všetky uvedené skutočnosti, a preto nesprávne rozhodol v časti týkajúcej sa styku otca s maloletým počas prázdnin. Matka má obavy, že takýto široký styk otca s maloletým počas prázdnin, hlavne dva po sebe nasledujúce týždne počas leta, nie sú v záujme maloletého. Jej návrh úpravy styku počas prázdnin bol primeraný, adekvátny a dostatočný, garantujúci otcovi jeho dostatočné právo podieľať sa na výchove maloletého syna a lepšie zohľadňujúci špecifiká životného štýlu otca. Súd pri úprave styku počas letných prázdnin nezobral do úvahy pracovný režim matky, ktorá pracuje ako učiteľka a maloletému sa môže v plnej miere venovať s výnimkou prvého júlového a posledného augustového týždňa, kedy musí pracovať.

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v časti určenia bežného a zročného výživného a v časti obmedzenia bežného styku len na územie SR podal v zákonnej lehote odvolanie otec dieťaťa, ktorý navrhol rozsudok v napadnutých častiach zmeniť a určiť mu platiť na výživu maloletého sumou 350 eur mesačne a bežný styk s maloletým upraviť tak, aby nebol obmedzený iba na územie SR. Poprel, že by v konaní uviedol, že jeho ročný príjem predstavuje cca 200.000 eur. Otec v konaní uviedol, že odhadovaný ročný obrat za rok 2022 by mohol predstavovať okolo 200.000 eur. Do doby vyhlásenia rozsudku nemal k dispozícii účtovnú závierku/daňové priznanie vzťahujúce sa k jeho podnikateľskej činnosti v Rakúsku za rok 2022, nakoľko neboli spracované externým dodávateľom účtovných služieb. Podnikateľskú činnosť v Rakúsku začal otec vykonávať až v roku 2022, vzhľadom

na čo za predchádzajúci rok nemohol predložiť žiadne daňové priznanie k príjmom plynúcim v Rakúsku za predchádzajúce roky. V rokoch 2020 a 2021 nedosahoval príjmy plynúce mu v SR alebo v zahraničí z dôvodu koronakrízy. Hrubý zisk otca pred zdanením v roku 2022 predstavoval sumu 21.460 eur, pričom presnú sumu čistého zisku oznámi dodatočne. Jeho čistý príjem za rok 2022 predstavoval cca 18.000 eur, čo predstavuje mesačný príjem cca 1.500 eur. Iné príjmy v roku 2022 nemal. Vzhľadom na uvedené neboli splnené podmienky postupu súdu v zmysle § 63 ods. 1 Zákona o rodine. Otec nevlastní v SR, v Rakúsku, ani v Izraeli žiaden nehnuteľný majetok. Na Slovensku býva v prenajatom 2-izbovom byte v F., s výškou mesačného nájmu 510 eur, pričom na základe vyúčtovania nákladov vzťahujúcich sa k užívaniu bytu za rok 2022 bol povinný doplatiť z ročného vyúčtovania vyplývajúci nedoplatok 400 eur. V kontexte preukázaného príjmu otca nie sú splnené hmotnoprávne podmienky aplikácie § 63 ods. 1 Zákona o rodine, pričom v kontexte § 62 ods. 2 Zákona o rodine a skutkových okolností prejednávanej veci, finančných schopností, možností a majetkových pomerov otca je súdom stanovená suma výživného v sume 550 eur mesačne neprimerane vysoká. Namietol tiež arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť záveru súdu prvej inštancie v konštatovaní mesačných výdavkov na maloletého v sume 1.074 eur. Otec konštatoval preukázané výdavky na neho pripadajúce na školu maloletého v sume 136,70 eur, celkové náklady na bývanie maloletého predstavujú mesačnú sumu 173,50 eur, na zdravotnú starostlivosť 25 eur, tvrdené mesačné náklady na krúžky predstavujú 59 eur, pričom suma ostatných výdavkov z odôvodnenia rozsudku nevyplýva a je nepreskúmateľná. Otec tiež žiadal znížiť sumu mesačného výživného počas letných mesiacov, kedy polovicu uvedeného obdobia bude on znášať náklady so starostlivosťou o maloletého. Nesúhlasil s tým, aby bol bežný styk upravený len v rámci územia SR, keď uviedol, že on žije a vykonáva podnikateľskú činnosť v Rakúsku a má záujem s prihliadnutím na geografickú blízkosť štátnej hranice Rakúska od F. oboznamovať maloletého aj s kultúrou, prírodnými a kultúrnymi pamiatkami Rakúska, vrátane návštev detských atrakcií. Konštatoval diskriminačný charakter uvedenej časti výroku napadnutého rozsudku vo vzťahu k svojej osobe.

5. K odvolaniu matky dieťaťa sa písomne vyjadril otec maloletého, ktorý navrhol odvolanie matky v celom rozsahu zamietnuť. Uviedol, že v minulosti neodkladal doklady o úhradách nákladov na stravu, PHM, prevádzkových nákladov vozidla (nie je zaradené v podnikateľskom majetku), vzhľadom na čo tvrdené sumy životných nákladov nedokáže spätne dokladovať, no ním tvrdené sumy životných nákladov zodpovedajú obvyklým životným nákladom známym súdu z úradnej činnosti. Matkou navrhnutá úprava styku počas letných prázdnin je v rozpore so záujmami maloletého, pričom ide o šikanóznú atomizáciu období styku otca so synom. Požiadavka predkladania negatívneho testu na THC pri každom vyzdvihnutí maloletého počas obdobia presahujúceho tri dni je opätovne šikanózna, nezlučiteľná s garanciami základných práv otca, ako aj so skutkovými zisteniami prvoinštančného súdu (otec v priebehu prvoinštančného konania opakovane predložil testy s negatívnym výsledkom na THC). Poukaz matky na obžalobu podanú voči nemu nemá žiadnu relevanciu vo vzťahu k otázke úpravy styku otca s maloletým, a to z dôvodu v podmienkach materiálneho právneho štátu ústavne garantovanej prezumpcie nevinu podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy SR.

6. K odvolaniu otca dieťaťa sa písomne vyjadrila matka maloletého, ktorá navrhla odvolanie otca ako nedôvodné zamietnuť a rozhodnúť v súlade s jej odvolaním. Poukázala na to, že otec si napriek opakovaným výzvam zo strany súdu nespĺnil žiadnu z uložených povinností, opakovane ignoroval žiadosti súdu na predloženie dokladov, a to nájomnej zmluvy, daňových priznaní, výpisov z účtu a výšky nákladov a maril tak pojednávanie. V konaní sa realizovalo šesť pojednávaní a konanie trvalo od 02/2022 do 05/2023, t. j. viac ako rok. Súd pritom už na pojednávaní, ktoré sa konalo dňa 12.01.2023 vyzval rodičov, aby na najbližšom pojednávaní, ktoré sa uskutoční dňa 07.03.2023, predložili daňové priznania za rok 2022, aj za rok 2021. Otcovi súd zároveň uložil povinnosť predložiť na nasledujúcom pojednávaní, resp. päť dní pred jeho konaním, nájomnú zmluvu k bytu v F., daňové priznanie za rok 2022, ale aj výpisy z bankových účtov (osobný aj podnikateľský). Otec si uvedené povinnosti nespĺnil a pojednávanie zo dňa 07.03.2023 bolo preto opätovne odročené, tentokrát len za účelom toho, aby otec doložil doklady požadované súdom, čo však otec opätovne nespĺnil. Otec sa na pojednávaniach opakovane vyjadril, že nemal v rokoch 2020 a 2021 príjem, pričom doklady o tejto skutočnosti súdu nepredložil. Uviedla, že otec na Slovensku vlastní aj v súčasnosti dve obchodné spoločnosti, pričom ani na jednom z pojednávaní nepredložil daňové priznanie ani jednej zo spoločností, ktorých je jediným spoločníkom a konateľom. Zo súvahy otca za rok 2022, ktorú predložil v odvolacom konaní a vyjadrenia otca vyplýva, že jeho hrubý zisk za rok 2022 predstavoval sumu 21.460 eur a čistý príjem cca 18.000 eur, čo predstavuje mesačný príjem otca cca 1.500 eur. Poukázala na skutočnosť, že otec po dlhšiu dobu v roku 2022 mal a platil nielen prenájom bytu v F., ale aj nájom vo I., pričom ako sám uviedol, pravidelne a často lieta

za rodinou do Izraela. Pokiaľ ide o náklady otca, ako ich deklaruje vo svojom odvolaní, tie bez nákladov na splátku pôžičky, cestovných nákladov na lety do Izraela a výživného na maloletého A. mesačne predstavujú sumu 1.975 eur, čo prevyšuje ním deklarované príjmy vo výške 1.500 eur. Mesačné náklady maloletého do septembra 2023 predstavovali sumu 1.018,84 eur, pričom od septembra 2023 budú tieto náklady v sume minimálne 1.082,09 eur. Mesačné náklady maloletého (bez nákladov na súkromnú školu a krúžky) predstavujú spolu mesačne sumu 686,84 eur, pričom zásadnú položku predstavuje náklad na stravu maloletého 310 eur. Ročné náklady na školu predstavujú sumu 2.960 eur (od septembra 2023 3.290 eur). Mesačné náklady matky na súkromnú školu, krúžky a voľnočasové aktivity s tým súvisiace predstavujú spolu sumu 332 eur (od septembra 2023 budú v sume 395,25 eur). Čo sa týka úpravy styku, uviedla, že súdom bol ponechaný dostatočný rozsah stretávania sa otca s maloletým, aby si mohli vybudovať vzájomný vzťah. Poukázala na to, že je to práve otec, ktorý často krát nevyužíva ani taký rozsah styku s maloletým, aký mu bol určený rozsudkom súdu prvej inštancie. Čo sa týka jej návrhu úpravy styku počas letných prázdnin, túto považovala za súladnú so záujmom maloletého A., aj s ohľadom na už použitú argumentáciu v odvolaní.

7. K odvolaniam rodičov sa písomne vyjadril ustanovený opatrovník, ktorý navrhol napadnutý rozsudok z dôvodu jeho vecnej správnosti potvrdiť.

8. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolania boli podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenými osobami (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolania majú zákonom predpísané náležitosti (§ 363 CSP), a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolaní (§ 65 a § 66 CMP), vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez potreby zopakovania, či doplnenia dôkazov (§ 383, § 384 CSP a § 68 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) s tým, že oznámil na úradnej tabuli a webovej stránke súdu miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolania sú čiastočne dôvodné.

9. Predmetom konania na súde prvej inštancie bola úprava výkonu rodičovských práv a povinností k mal. A..

10. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozsudku súdu prvej inštancie v časti bežného a zročného výživného a v časti úpravy styku otca s maloletým.

11. Keďže súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na zistenie skutočného stavu veci, výsledky tohto dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom dospel k správnym skutkovým zisteniam a súčasne vec i správne právne posúdil (čiastočne s výhradou právneho posúdenia v časti úpravy styku, ako bude ďalej uvedené) a odvolací súd sa stotožňuje i s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP konštatuje správnosť jeho dôvodov (s výhradou uvedenou vyššie) a v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku.

12. Podstatou argumentácie otca bola podľa jeho názoru nesprávna aplikácia § 63 ods. 1 Zákona o rodine.

13. Odvolací súd poukazuje na to, že zavedenie právnej domnienky uvedenej v ust. § 63 ods. 1 Zákona o rodine do právneho poriadku bolo iniciované problémami, ktoré sa vyskytovali v praxi pri preukazovaní, presnejšie neochote preukazovania príjmov rodičmi vykonávajúcimi podnikateľskú činnosť. Súdby narážali na neochotu preukazovania výšky príjmov (ako to bolo aj v práve prejednávanej veci), vykazovanie straty, na snahu „tlačiť“ príjmy čo najnižšie, a tým minimalizovať svoju vyživovaciu povinnosť.

14. Ustanovenie § 63 ods. 1 Zákona o rodine predpokladá vznik určitých povinností rodiča v súvislosti s konaním o určenie výživného (z procesného hľadiska dochádza k prenosu povinnosti tvrdenia a dôkazného bremena na povinnú osobu). Vymenúva tri navzájom sa prelínajúce povinnosti: povinnosť preukázať pred súdom príjmy z inej nezávislej činnosti, povinnosť predložiť súdu podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov a povinnosť umožniť súdu sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu zistenie aj ďalších skutočností potrebných na rozhodnutie.

15. Pokiaľ ide o povinnosť preukázať príjmy z inej než závislej činnosti, treba ich podložiť relevantnými dôkazmi, z ktorých možno vyvodzovať výšku príjmu. Treba vychádzať zo zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve, ktorý účtovným jednotkám ukladá povinnosť účtovať majetky, záväzky, náklady, výnosy, výdavky a príjmy v účtovných knihách a zobrazovať ich v účtovných závierkach, pričom účtovná jednotka je povinná viesť účtovníctvo správne, úplne, preukázateľne, zrozumiteľne a spôsobom zaručujúcim trvalosť účtovných záznamov.

16. Druhou zákonnou povinnosťou vyplývajúcou z ustanovenia § 63 ods. 1 je edičná povinnosť, t. j. povinnosť predložiť súdu podklady na zhodnotenie majetkových pomerov. Zjavne ide o širšie vymedzenie ako pri prvej povinnosti, keďže požadované podklady sa týkajú celkových majetkových pomerov, nie len príjmov povinného. Za takéto podklady možno považovať listy vlastníctva preukazujúce majetkové pomery týkajúce sa nehnuteľností, stavy účtov a vkladov v bankách, register cenných papierov, doklady o vlastníctve motorových vozidiel, resp. akýchkoľvek cenností.

17. Treťou povinnosťou je povinnosť sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu umožniť súdu zistiť ďalšie skutočnosti potrebné na rozhodnutie. V texte zákona nie je uvedený odkaz na osobitný predpis. V dôvodovej správe sa však spomína § 23 ods. 5 zákona č. 511/1992 Zb., ktorý však ustanovuje zákonnú licenciu na sprístupnenie údajov, ktoré sú predmetom daňového tajomstva pre potreby súdneho konania. Obdobne pri bankovom tajomstve podľa zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách platí povinnosť oznámiť súdu potrebné údaje. Predmetom utajovania sú aj údaje vedené v evidencii centrálného depozitára podľa § 109 ods. 1 zákona č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch a investičných službách.

18. Zákonná domnienka výšky príjmu ako prostriedok objektivizácie príjmov povinného má nastúpiť, „ak si rodič nesplní túto povinnosť“. Z gramatického výkladu (je povinný preukázať, predložiť a sprístupniť), ako aj z odlišného obsahu týchto povinností, vyplýva, že nejde len o jednu, ale o viacero povinností, pričom nesplnením hociktorej z nich dochádza k stavu, že súd si nemôže urobiť správny a úplný záver o pomeroch povinnej osoby, preto nastupuje predmetná fikcia. Uvedená domnienka bola oproti predchádzajúcemu právnomu stavu zvýšená na 20-násobok sumy životného minima. V zmysle tohto zákonného odkazu treba aplikovať ustanovenie zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime v spojení s príslušným opatrením upravujúcim výšku životného minima. Ide o domnienku mesačného príjmu. Z takto ustálenej sumy potom súd pri zhodnotení všetkých hľadísk pre určovanie výšky výživného určí jej konkrétnu výšku. Súd nie je povinný upozorňovať povinného na hmotnoprávne následky nesplnenia si uvedených povinností, keď poučovacia povinnosť sa vzťahuje len na procesné práva a povinnosti.

19. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu SR (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR z 24. augusta 2022 sp. zn. 1Cdo/63/2021, uznesenie Najvyššieho súdu SR z 29. septembra 2022 sp. zn. 6Cdo/107/2022).

20. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie dospel k správnomu záveru o potrebe aplikácie § 63 ods. 1 Zákona o rodine, pričom svoj postup i náležite odôvodnil v odôvodnení napadnutého rozsudku, na ktoré odvolací súd v podrobnostiach odkazuje (bod 40. odôvodnenia), keď deklarovaný príjem otca nezodpovedá ním tvrdným a preukazovaným výdavkom, a teda je zrejmé, že otec disponuje i inými príjmami (peňažnými, prípadne nepeňažnými), pretože jeho majetkové pomery sú odlišné od pomerov, ktoré sa snažil v konaní prezentovať.

21. Dôvodnou bola námietka otca, že súd prvej inštancie nesprávne v bode 40. odôvodnenia uviedol, že otec uviedol výšku ročného príjmu 200000 eur, keď tento na pojednávaní uviedol, že sa jednalo o ročný obrat. Uvedené však nemalo vplyv na správnosť rozsudku v tejto časti. Nedôvodnou bola námietka otca, že výdavky maloletého boli v rozsudku uvedené arbitrárne, keď matka v konaní jednotlivé výdavky riadne špecifikovala.

22. Súd prvej inštancie pri posudzovaní rozsahu vyživovacej povinnosti otca voči maloletému postupoval na základe ním citovaných zákonných kritérií, pričom riadne špecifikoval odôvodnené potreby dieťaťa. Súd uviedol ako posúdil pomery na strane rodičov, z akých ich príjmov (v prípade otca potenciálneho) a výdavkov vychádzal, a ako posúdil životnú úroveň matky a otca. Určenie konkrétnej výšky výživného súd odôvodnil, pričom odôvodnenie je zrozumiteľné, v súlade s výsledkami vykonaného dokazovania

aj so zásadami formálnej logiky, preto ani nemožno polemizovať s jeho skutkovými závermi, ktoré majú oporu vo vykonanom dokazovaní. Odvolací súd v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku (bod 40.). Správne súd prvej inštancie rozhodol i o zročnom výživnom, ktoré otcovi uložil zaplatiť v splátkach, ktorých výšku a podmienky zročnosti určil s prihliadnutím k jeho výške a pomerom otca.

23. Aj rodič, u ktorého sa dieťa nenachádza v osobnej starostlivosti, má právo v primeranom rozsahu podieľať sa na výchove dieťaťa, v starostlivosti oň i na budovaní citových a rodinných väzieb, tento je a stále zostáva rodičom so všetkými právami a povinnosťami z toho vzťahu vyplývajúcimi. Realizuje sa to prostredníctvom styku tohto rodiča s dieťaťom, pričom treba mať na zreteli, že akákoľvek deformácia vzťahu rodiča a dieťa v dôsledku odcudzenia sa neskôr len ťažko napráva. Zákon uprednostňuje dohodu rodičov o styku s maloletým dieťaťom a iba ak sa rodičia nedohodnú, upraví styk autoritatívne súd. Pri rozhodovaní o rozsahu styku je dôležité zväžiť okolnosti tak na strane maloletého dieťaťa: ako jeho vek, zdravotný stav, vzťah k rodičovi, ktorý ho nemá v starostlivosti, doterajší spôsob a rozsah styku, denný režim, ako aj okolnosti na strane rodičov: ako ich vzájomný vzťah, ich časové a ekonomické možnosti, rodinné pomery, vzdialenosť medzi bydliskom dieťaťa a rodiča, a podobne. Prvoradá je tu predovšetkým záujem dieťaťa, ktorý pritom treba chápať čo najextenzívnejšie. V záujme dieťaťa je predovšetkým to, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerance a harmónie, aby jeho vývoj a výchova smerovali k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania a rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju a aby boli rešpektované jeho práva.

24. Podľa názoru odvolacieho súdu bol rozsudok súdu prvej inštancie nie celkom správny, keď súd nie celkom reflektoval na záujem maloletého a úroveň vzájomnej komunikácie rodičov.

25. Dôvodnou bola požiadavka matky na úpravu styku počas všetkých prázdnin, aby sa predišlo k možným konfliktom medzi rodičmi, preto považoval odvolací súd za dôvodné upraviť styk v zmysle návrhu matky s výhradou úpravy počas letných prázdnin, kedy bol toho názoru, že je v záujme maloletého, aby bol upravený styk s otcom počas polovice prázdnin v dvoch dvojtýždňových intervaloch, čo umožní otcovi s dieťaťom stráviť dovolenku v zahraničí, aj s rodinou zo strany otca za účelom prehĺbenia vzťahov. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie nevidel dôvod, pre ktorý by maloletý nemohol s otcom stráviť počas leta dvakrát dva týždne. S prihliadnutím na charakter práce matky, ktorá musí byť prvý a posledný týždeň letných prázdnin v práci, určil styk otca s dieťaťom prvé dva júlové a posledné dva augustové týždne. Počas vianočných prázdnin odvolací súd upravil styk otca s maloletým na rozdiel od návrhu matky, ako aj úpravy súdom prvej inštancie v zmysle rozhodovacej činnosti súdov, ktorá zohľadňuje rovnaké práva rodičov na trávenie času s maloletým počas týchto prázdnin.

26. Za dôvodnú považoval odvolací súd námietku otca voči úprave bežného styku len na území Slovenskej republiky. Súd prvej inštancie uvedené obmedzenie žiadnym spôsobom neodôvodnil a odvolací súd považuje uvedenú reštrikciu slobody pohybu za rozpornú s Ústavou SR, ako aj Chartou základných práv a slobôd. Vzhľadom na to odvolací súd uvedené obmedzenie vypustil s tým, že tak pri bežnom styku, ako aj styku počas prázdnin, je matka povinná zabezpečiť, aby mal maloletý pri sebe cestovný doklad.

27. Nedôvodnou bola požiadavka matky, aby sa otec pred stykom preukazoval negatívnym testom na THC, keď možno súhlasiť s otcom, že táto požiadavka je šikanózna, nezlučiteľná s garanciami jeho základných práv (čl. 12 ods. 1 a čl. 19 ods. 1 Ústavy SR), ako aj skutkovými zisteniami súdu prvej inštancie.

28. Súd v odôvodnení rozhodnutia nemusí dať odpoveď na každú otázku, každý argument účastníka, ale musí reagovať na tie, ktoré majú pre konanie podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzal do všetkých detailov konania uvádzanými účastníkmi. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každý jednu poznámku, či pripomienku účastníka, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty (porovnaj napr. rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 251/2004, III.ÚS 209/2004, II.ÚS 200/2009 a podobne).

29. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v časti úpravy bežného a zročnéno výživného podľa § 387 ods. 1 CSP z dôvodu vecnej správnosti potvrdil a v časti úpravy styku podľa § 388 CSP zmenil tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

30. O nároku na náhradu trov tohto konania odvolací rozhodol podľa § 396 ods. 1 a 2 CSP a § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

31. Senát krajského súdu uvedený rozsudok prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom, prípadne má možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).